

УДК: 330.341.1

І. М. МЯГКИХ

д.е.н., професор

кафедра підприємництва та бізнесу

Київський національний університет технологій та дизайну

Київ, Україна

Н. А. КРАХМАЛЬОВА

к.е.н., доцент

кафедра підприємництва та бізнесу

Київський національний університет технологій та дизайну

Київ, Україна

ІННОВАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СТАРТАП ІНІЦІАТИВ У МАЛОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ

В умовах трансформації національної економіки та необхідності забезпечення її стійкості особливу увагу привертає розвиток малого підприємництва як ключового елемента економічної мобільності, зайнятості населення та впровадження інновацій. У цьому контексті актуалізується питання формування ефективної системи державної підтримки стартап-ініціатив, здатної не лише стимулювати підприємницьку активність, а й забезпечити належні умови для виведення новаторських ідей на ринок. Йдеться про зміну філософії підтримки: від фіскального нагляду – до партнерського сприяння, від формального розподілу ресурсів – до побудови середовища, що надихає на підприємництво.

Інноваційний характер сучасних інструментів державної підтримки проявляється у прагненні поєднати фінансові та нефінансові механізми впливу на розвиток малого бізнесу, особливо на ранніх етапах його становлення. У фокусі таких підходів створення екосистеми, де державна присутність не обмежується лише функцією донатора, а стає каталізатором змін і містком між академічними знаннями, технічними рішеннями та ринковими потребами. Зазначене реалізується через інституційну підтримку інноваційних хабів, запуск державних акселераційних програм, залучення міжнародного досвіду й ресурсів, а також через формування сприятливого регуляторного поля для експериментального підприємництва.

Особливої значущості набуває здатність держави формувати довіру до інноваційних інструментів, що неможливо без прозорості механізмів фінансування, відкритості конкурсних процедур, якісної експертизи проектів та доступу до консалтингової й менторської підтримки. В умовах цифровізації й динамічних глобальних викликів ефективними виявляються гнучкі інструменти – від публічних грантів і фандингових платформ до цифрових платформ оцінки ризиків та супроводу стартапів. Така підтримка стає не просто реакцією на потреби підприємців, а проактивним елементом національної стратегії економічного зростання [1-2].

Крім того, інноваційна підтримка має бути інклюзивною: забезпечення рівного доступу до неї для підприємців у різних регіонах, серед представників різних соціальних груп – критично важливе для сталого розвитку. Саме малі підприємства, особливо ті, що виникають у межах стартап-руху, здатні надати імпульс децентралізації економічного потенціалу країни, активізувати локальні ринки та вивести Україну на новий рівень конкурентоспроможності.

Таким чином, інноваційні інструменти державної підтримки стартап-ініціатив у сфері малого підприємництва слугують не лише інструментом активізації економічної діяльності, а

й важелем стратегічного перетворення всієї підприємницької екосистеми. Їх ефективність залежить від здатності держави мислити довгостроково, діяти системно та формувати партнерське середовище, у якому підприємництво сприймається як рушій прогресу, а не як об'єкт регуляції.

Успішність державної підтримки стартап-ініціатив тісно пов'язана з тим, наскільки гнучко вона інтегрується у динамічне середовище малого підприємництва. В умовах високої конкуренції, обмежених ресурсів і швидкоплинності технологічних трендів малий бізнес потребує не лише стартового капіталу, а й середовища, де нові ідеї отримують оперативний зворотний зв'язок, правову захищеність і доступ до знань. Одним із перспективних напрямів виступає розвиток державно-приватного партнерства в сфері інноваційної підтримки, де держава делегує частину функцій – наприклад, менторство чи технологічне супроводження – спеціалізованим організаціям із досвідом у відповідних галузях.

Також варто враховувати регіональні особливості економічного ландшафту. Ініціативи, спрямовані на підтримку стартапів у сільських або деіндустріалізованих зонах, повинні враховувати локальні можливості, доступ до інфраструктури та людських ресурсів. Тут інноваційні інструменти державної підтримки набувають форми цільових програм з адаптованими умовами участі, пільговим доступом до комунальних майданчиків, мікрогрантами на розвиток креативного бізнесу чи місцевих технологічних кластерів.

Окрему увагу заслуговує освітній компонент інноваційної підтримки. Успішний розвиток стартапів неможливий без формування в підприємців базових компетентностей від цифрової грамотності до навичок бізнес-планування та фінансового прогнозування. У цьому контексті роль держави полягає не тільки у фінансуванні, а й у модерації знання, забезпеченні сталого зв'язку між закладами освіти, науковими центрами та підприємницьким середовищем. Важливо, щоби молоді стартапери отримували не лише інформаційну, а й ціннісну підтримку, яка формує підприємницьку культуру довіри, відповідальності та ініціативності.

У перспективі розвитку цифрової економіки виникає потреба у створенні єдиної цифрової платформи для стартапів з відкритим доступом до державних сервісів, баз даних, реєстрів, аналітики ринку, а також інтерактивними інструментами для самодіагностики бізнес-ідей. Такі рішення сприятимуть ефективнішому використанню державних ресурсів, мінімізуючи бюрократичні бар'єри та підвищуючи прозорість взаємодії.

З огляду на виклики війни та післявоєнного відновлення, державна політика у сфері підтримки стартапів має відігравати роль інструменту мобілізації підприємницької ініціативи, спрямованої на модернізацію критичних секторів економіки, соціальну адаптацію ветеранів та внутрішньо переміщених осіб, а також відбудову зруйнованих громад. Інноваційні рішення, що народжуються в середовищі малого бізнесу, мають потенціал не лише для економічного зростання, а й для зміцнення суспільної згуртованості й самодостатності країни.

Література

1. Васильчак, С. В., Гнатенко, І. А., Жовніренко, О. В., & Рубежанська, В. О. (2021). Моделювання інноваційної системи управління національною економікою: формування фінансового та людського капіталу. *Ефективна економіка*, (8).
2. Саліхова, О. Б., & Курченко, О. О. (2020). Державна політика розбудови інноваційних стартапів в інтересах ендогенного розвитку економіки: кращі зарубіжні практики та рекомендації для України. *Український соціум*, (4), 57-80.